

Сила духу - не просто слова! Сила духу - це правда жива!

СИЛА ДУХУ

Видається з вересня 2003 року
10 лютого 2026 року

Всеукраїнська організація
«СОЮЗ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ УКРАЇНИ»

№ 6 (1058)

Як зробити доступність частиною розвитку громади та створювати простір, зручний для кожного?

Міністерство розвитку громад та територій України та Рух без бар'єрів розповіли про основні кроки:

Стратегічне планування. Основою для змін має стати оновлена Стратегія розвитку громади. Безбар'єрність повинна стати наскрізним елементом у сферах інфраструктури, освіти, соцзахисту та цифрових послуг. Важливо затвердити місцеву цільову програму, яка охоплюватиме всі шість напрямків безбар'єрності.

План сталої мобільності (ПСММ). Це сучасний інструмент, де в центрі пріоритетів — пішохід. Потім йде велосипедист, громадський транспорт, і лише в кінці — приватні авто. Такий підхід інтегрує всі документи з міської мобільності в єдину систему.

Аудит та Мапа безбар'єрності. Щоб зрозуміти, з чого починати, необхідно провести обстеження вулиць, зупинок, ЦНАПів, лікарень та шкіл. Цифровізація рівня доступності за допомогою «Мапи безбар'єрності» допоможе громаді наочно відстежувати, як місто стає «зеленішим».

Практичні рішення: підняті переходи. Доступність часто криється в деталях. Наприклад, підняті пішохідні переходи, що виконують дві ключові функції:
- Безпека: змушують водіїв знижувати швидкість.
- Інклюзивність: полегшують пересування для ветеранів, людей з інвалідністю, батьків з візочками та літніх людей.

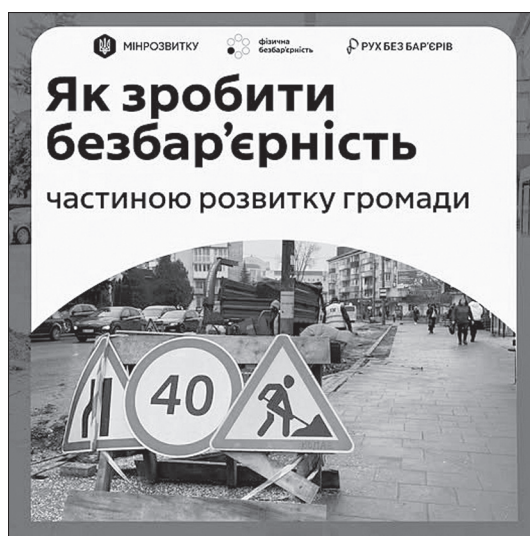
Головна ідея — автомобілі пристосовуються до людей, а не навпаки. Такі маршрути вже тестуються у Кропивницькому, Чернівцях, Рівному, Дніпрі та Бучі.

Доступність для бізнесу. Зробити власну справу доступнішою тепер легше завдяки новому розділу Дія.Бізнес Інклюзія. Це практичний путівник, де підприємці знайдуть інформацію про гранти, успішні кейси та зможуть пройти тест на інклюзивність свого закладу чи сервісу.

Команда та комунікація. Для комплексних змін важливо призначити відповідального та постійно навчати команду. На сайті громади варто створити окремий розділ «Безбар'єрність» для інформування мешканців та отримання зворотного зв'язку через громадські слухання.

Пам'ятайте: безбар'єрність — це не справа одного дня. Це постійний діалог із громадою та бізнесом, що створює простір, де кожен відчуває себе частиною суспільства.

- Корисні документи для роботи:
- Національна стратегія створення безбар'єрного простору до 2030 року.
- ДБН В.2.2-40:2018 (Інклюзивність будівель).
- Довідник безбар'єрності.

Анонс

2 стор.

Розвиток національної мережі експертизи у сфері щелепно-лицевої хірургії

3 стор.

Уряд удосконалив механізм виплат допомоги сім'ям з дітьми

4 стор.

Про державну соціальну допомогу на догляд

6 стор.

Форми участі людей з інвалідністю у місцевих ініціативах

7 стор.

В Україні запровадили програму з профілактики ФАСП

КОЖЕН ПЕРЕДПЛАТНИК Є АКТИВНИМ УЧАСНИКОМ РУХУ ЗА ПРАВА ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Передплата на незалежну українську газету «Сила духу» триває протягом всього року!

Всеукраїнська газета «Сила духу» - друг, порадник та консультант людей з інвалідністю та усіх небайдужих.

На сторінках видання розглядаються питання соціального та юридичного захисту, працевлаштування та освіти, реабілітації та дозвілля людей з інвалідністю. А ще - поради психологів, кухарів, та астрологів.

Будьте з «Силою духу»!

Читайте нас!
Передплачуйте нас!

РАЗОМ МИ СИЛА!

Розвиток національної мережі експертизи у сфері щелепно-лицевої хірургії

Лікування найскладніших клінічних випадків у щелепно-лицевій хірургії, довготривалий супровід і реабілітація пацієнтів та підготовка фахівців, які працюють з ними.

Усе це передбачає підписаний меморандум про співпрацю — між МОЗ України та центром воєнної травми Superhumans Center. Документ підписали в межах спільного

проекту з Enabel — Бельгійським агентством з міжнародного співробітництва.

У межах проекту — за фінансової підтримки Бельгії — центр воєнної травми Superhumans стане одним із центрів експертизи з щелепно-лицевої хірургії в Україні.

Проект, зокрема, передбачає створення центрів експертизи у Львові та Києві, запуск навчально-симуляційних хабів для підготовки лікарів, формування чітких маршрутів пацієнтів і системи кейс-менеджменту та роботу над впровадженням сталого державного фінансування складних реконструктивних втручань.

Реалізовуватиметься цей проект до 2028 р. у партнерстві з МОЗ України, Enabel, а також провідними медичними та освітніми установами, зокрема Львівським національним медичним університетом імені Данила Галицького, Національним медичним університетом імені О. О. Богомольця, Київською обласною клінічною лікарнею та громадською організацією Лікарі для героїв.

Прес-служба Міністерства охорони здоров'я України

Міністр охорони здоров'я України Віктор Ляшко перебував із робочим візитом на Закарпатті

У фокусі - розвиток реабілітації, кардіологічної допомоги та системи профілактики захворювань у регіоні

Під час поїздки обговорили реалізацію проекту 4.5.0 Recovery Center в Ужгороді - майбутнього сучасного реабілітаційного центру, який створюється у межах співпраці МОЗ та Світового банку (HEAL Ukraine). Станом на зараз вже укладено договір із підрядною організацією, що дозволило розпочати підготовчі роботи.

Центр стане частиною мережі сучасної реабілітації та включатиме стаціонарні й реанімаційні відділення, а також ветеранський хаб і простір для надання адміністративних послуг.

Це дозволить ветеранам отримувати комплексну підтримку в одному місці: від медичної допомоги й відновлення до соціальних та адміністративних сервісів і супроводу подальшої інтеграції після лікування.

Орієнтовна вартість реалізації проекту становить 13,2 млн євро. Фінансування забезпечується Міжнародним банком реконструкції та розвитку та Банком розвитку Ради Європи. Додатково у 2024 р. Закарпатська ОВА забезпечила фінансовий внесок у розмірі близько 60 млн грн.

Загалом створення мережі сучасних реабілітаційних центрів є одним із ключових пріоритетів держави в умовах війни. Наразі у сфері реабілітації по всій Україні реалізується 34 проекти, спрямовані на розвиток доступної та безперервної допомоги, зокрема для військових і ветеранів.

Також міністр відвідав Закарпатський обласний клінічний центр кардіології та кардіохірургії - надкластерний медичний центр, який надає високоспеціалізовану допомогу пацієнтам із серцево-судинними захворюваннями.

Щороку по медичну допомогу тут звертаються понад 40 тисяч пацієнтів, з яких понад 7 тис. проходять стаціонарне лікування. Також фахівці закладу щороку виконують тисячі ангіографічних обстежень і сотні стентувань, зокрема при гострих інфарктах.

Кардіохірургія є одним із ключових пріоритетів Програми медичних гарантій на 2026 рік. Її фінансування збільшено до 5,5 млрд грн, переглядається підхід до оплати кардіохірургічних втручань. Торік Уряд також розширив перелік медичних виробів, що закуповуються централізовано, включивши до нього 14 нових позицій для проведення планових коронарних втручань. Уже закуплено близько 77 тисяч стентів для безоплатних планових та ургентних втручань.

Окремий акцент візиту - посилення профілактики. Міністр ознайомився з практичним впровадженням програми «Скринінг здоров'я 40+» на Закарпатті: ініціативи, що передбачає щорічні безоплатні обстеження для людей віком від 40 років з метою раннього виявлення серцево-судинних захворювань, цукрового діабету та проблем ментального здоров'я.

У межах поїздки він відвідав заклади первинної медичної допомоги, які вже долучилися до впровадження програми, зокрема «Медичний центр Сім'я» та Центр первинної медико-санітарної допомоги у Сваляві.

Загалом, станом на сьогодні на Закарпатті до програми вже долучилися 38 місць надання послуг медзакладів.

Своєю чергою МОЗ України системно працює над розвитком і поширенням системи профілактики по всій країні: вже понад тисяча місць надання послуг закладів охорони здоров'я по Україні готові приймати людей для проходження скринінгу, і ця мережа продовжує зростати.

Прес-служба Міністерства охорони здоров'я України

Мінсоцполітики та UN Women посилюють співпрацю у сфері гендерної рівності

Днями Міністр соціальної політики, сім'ї та єдності України Денис Улютін зустрівся з делегацією UN Women на чолі з Кірсі Маді — помічницею Генерального секретаря ООН та заступницею Виконавчого директора.

Сторони обговорили ключові напрями спільної роботи:

- законодавчі рішення щодо репарацій для постраждалих від сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом;
- реалізацію Національного плану 1325 та підготовку третього плану;
- координацію в межах євроінтеграції.

Денис Улютін наголосив, що гендерна рівність інтегрована у реформу соціальної політики та є частиною відновлення країни.

Кірсі Маді відзначила прогрес України у сфері протидії сексуальному насильству, попри воєнні умови, та підтвердила готовність UN Women продовжувати підтримку.

Зустріч стала кроком до посилення партнерства напередодні 70-ї сесії Комісії ООН зі становища жінок (CSW70) у березні 2026 року.

Прес-служба Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України

Уряд удосконалив механізм виплат допомоги сім'ям з дітьми

Кабінет Міністрів України ухвалив рішення, яке спрощує оформлення та виплату ключових «дитячих» допомог: у зв'язку з вагітністю та пологами, по догляду за дитиною до року та «ЄЯсла».

1. Подати заяву стало простіше. Тепер звернутися можна не лише до сервісних центрів Пенсійного фонду України, а й через ЦНАПи або уповноважених представників громад — швидше, ближче до дому та без черг.

2. Оновлено механізм зарахування коштів

- допомогу у зв'язку з вагітністю та пологами можна оформити на поточний рахунок Дія.Картки (без спеціального режиму використання);

- допомогу по догляду до року та «ЄЯсла» вже можна отримувати на будь-яку картку зі спеціальним режимом використання. Пенсійний фонд відкриє такий рахунок через відділення АТ «Ощадбанк» під час звернення.

- невдовзі з'явиться можливість оформити ці допомоги через застосунок «Дія» — Міністерство соціальної політики та Мінцифри працюють над технічним запуском.

3. Більше можливостей використання коштів. Розширено перелік категорій, на які родини можуть спрямовувати допомогу до року та «ЄЯсла». Це дозволяє оплачувати більше товарів і послуг, пов'язаних із реальними потребами дитини.

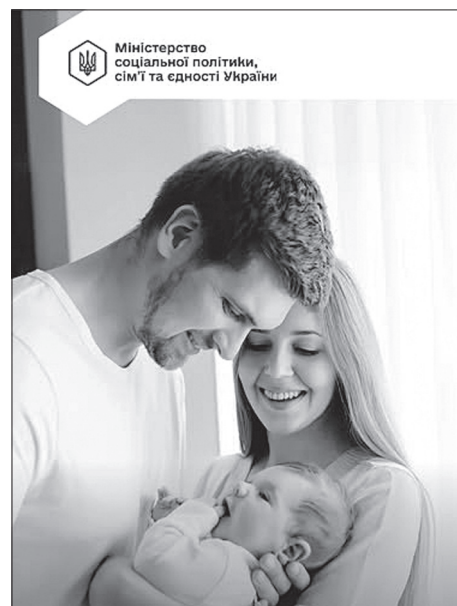
4. Більше часу для звернення

- заяву на допомогу по догляду до року тепер можна подати протягом трьох місяців після того, як дитині виповнився один рік;

- продовжено термін оформлення допомоги «ЄЯсла»: якщо звернутися протягом шести місяців після виходу на роботу на повний день, виплата надійде одразу за всі пів року — з місяця після першого дня народження дитини (але не раніше січня 2026 р/) і до трирічного віку.

З початку року фіксуємо значний ажіотаж, спричинений набуттям чинності нового закону. Проте батьки маленьких дітей не повинні чекати в довгих чергах, щоб оформити допомогу.

Прес-служба Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України

ІНФОРМУЄ директорка Департаменту соцзахисту населення
Полтавської ОДА Людмила КОРНІЄНКО

Про державну соціальну допомогу на догляд

Інформуємо про важливі зміни для родин, що здійснюють догляд за своїми близькими.

Компенсація за надання соціальних послуг з догляду на непрофесійній основі призначається відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 вересня 2020 року № 859. Вона передбачена для людей, які доглядають за:

- особами з інвалідністю I групи;
- дітьми з інвалідністю;
- людьми похилого віку з когнітивними порушеннями;
- тяжкохворими, які не можуть самостійно пересуватися та обслуговувати себе;
- дітьми без встановленої інвалідності, але з серйозними захворюваннями та станами (тяжкі перинатальні ураження нервової системи, тяжкі вроджені вади розвитку, рідкісні (орфанні) захворювання, онкологічні та онкогематологічні захворювання, ДЦП, тяжкі психічні розлади, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гострі або хронічні захворювання нирок IV ступеня, наслідки тяжких травм, потреба в трансплантації органів або паліативній допомозі).

14 січня 2026 р. Уряд, підтримавши пропозиції областей, зокрема Полтавської, ухвалив постанову №64, якою внесено зміни до підходів призначення компенсації за надання соціальних послуг з догляду на непрофесійній основі. Постанова набирає чинності з дня її офіційного опублікування.

Головна зміна - скасовано обмеження за доходом людини, яка потребує догляду. Раніше, якщо її дохід перевищував 3 209 грн на місяць, компенсацію доглядачу не призначали. Тепер ця норма не застосовується.

Це означає, що більше родин зможуть отримати державну підтримку за догляд за близькими. Наразі в Полтавській області компенсацію за надання соціальних послуг з догляду на непрофесійній основі отримують 1375 осіб.

Департаментом вже направлено роз'яснення до органів соціального захисту територіальних громад, щоб перевірити раніше ухвалені рішення та поінформувати людей про можливість їх перегляду. Це дасть змогу додатково призначити компенсацію ще 89 особам.

ТОЧКА ЗОРУ

Ходіть, як пінгвін

Зима цього року як ніколи сніжна й морозна, тож дороги легко перетворюються на крижані пастки. І навіть звичайна прогулянка за хлібом може раптово стати небезпечною подорожжю.

Тут турбота про себе починається з простих речей — уважності до власного тіла й рухів.

Є навіть проста порада, яку дають служби безпеки в різних країнах: ходіть, як пінгвін.

Невеликі кроки, ноги трохи назовні, центр ваги — над стопами, коліна м'які. Це не жарт і не мем, а справді ефективний спосіб зберегти рівновагу на льоду.

Також є ще один дуже практичний прийом від фізичного терапевта Serhii Khuda — особливо для слизьких спусків і сходів. Якщо дорога крижана, рухайтесь боком, ставлячи ногу поперек напрямку руху. Такий спосіб часто використовують у реабілітаційній практиці як стратегію профілактики падіння.

Він працює тому, що:

- центр ваги легше контролювати;
- кроки стають коротшими - а отже, менше шансів послизнутися;
- тіло має більше часу зреагувати;
- загальна стабільність значно вища.

Ще кілька простих дрібниць, які можуть запобігти падінню й травмам:

- взуття з хорошою підшвою — це теж форма турботи про себе;
- руки краще тримати вільними, а не в кишенях, щоб зберігати баланс;
- рухатися повільніше;
- ступати всією стопою, а не «на носок»;

Піклуватися про себе — це не лише теплий шарф чи гарячий чай.

Це ще й дозволити собі йти повільніше, обережніше, без зайвого ризику. Іноді одна правильна порада може буквально вберегти від травми.

Тетяна ЛОМАКІНА, радниця - уповноважена Президента України з безбар'єрності

РОЗ'ЯСНЕННЯ НСЗУ

Зібрали питання про безоплатну реабілітацію, які ви залишили під останніми публікаціями, й відповідаємо на них. Читайте допис, щоб дізнатися важливу інформацію.

1. Де в Кременчуці можна отримати реабілітацію після інсульту?

- Безоплатні реабілітаційні послуги в Кременчуці для відновлення після інсульту надаються в:

- Лікарні інтенсивного лікування «Кременчуцька» - Полтавська область, місто Кременчук, вулиця Квітки Цісик, 1а, +380633378105.

- Кременчуцькій першій міській лікарні ім. О. Т. Богаєвського - Полтавська область, місто Кременчук, вулиця Лікаря О. Богаєвського, 60/1, +380678486264

2. Чому, наприклад, людині з поліартритом можуть призначити терапію мови й мовлення або психологічну допомогу?

- Якщо в людини з поліартритом немає проблем із мовленням/ковтанням чи психологічних наслідків (тривога, депресія, страх руху, порушення сну, адаптація до болю) — терапія мови та мовлення, психологічна допомога не призначатимуться.

Але якщо є супутні стани (ускладнення, сильний хронічний біль, порушення ковтання через загальний стан/лікування, психоемоційне виснаження), тоді терапевт мови й мовлення/психолог можуть бути частиною команди, щоб людина відновила навички й впоралася з психологічною проблемою.

Також нагадуємо: відповідно до міжнародних стандартів доказової медицини, ключовими у реабілітації є активні втручання (фізична та ерготерапія), тоді як пасивні процедури — масаж, електропроцедури, озокерит — не є основою ефективної реабілітації.

3. Чому безоплатну реабілітацію зводять лише до ЛФК? У Ковелі, наприклад, дітям у межах реабілітації не признають навіть масаж — тільки ЛФК.

- Варто почати з того, що ЛФК — це також не сучасна доказова реабілітація. На перший погляд, і інструктор ЛФК, і фізичний терапевт виконують разом із пацієнтом певні вправи. Але підхід принципово різний.

ЛФК — це універсальний набір вправ, які можна робити при певному захворюванні. Часто без прив'язки до конкретних функціональних цілей людини.

Фізична терапія — це індивідуальна робота під завдання пацієнта: повернути ходьбу, навчитися пересідати в крісло колісне, утримувати рівновагу, самостійно одягатися, користуватися протезом тощо.

Пояснимо на прикладі. Як ЛФК допоможе людині після ампутації нижніх кінцівок? Тут потрібна цілеспрямована фізична терапія: тренування балансу, сили корпусу, пересування, підготовка до протезування, навчання ходи з протезом або кріслом колісним.

Про масажі, електропроцедури, інші пасивні методи реабілітації: вони можуть бути приємними, але не відновлюють функцію, як активна терапія.

Уявімо людину після ДТП з переломом хребта. Її мета — знову сидіти, тримати баланс, пересідати з ліжка у крісло колісне, а за можливості стояти чи ходити.

У цій ситуації масаж або електропроцедури не навчать людину керувати тілом чи відновлювати навички. Ефек-

тивними будуть тренування м'язів, рівноваги, контролю рухів, адаптації до крісла колісного або підготовки до вертикалізації.

4. Поясніть, будь ласка, як має бути організована реабілітація людини з переломом стегна, якщо після виписки додому вона ще не отримувала реабілітаційної допомоги.

- Якщо пацієнт уже перебуває вдома, варто зробити наступне:

- Звернутися до сімейного лікаря. Він оцінить стан людини, підтвердить потребу в реабілітації та оформить електронне направлення в системі охорони здоров'я — державній базі, де зберігаються медичні записи, направлення та історія лікування.

- Обрати медзаклад для проходження реабілітації. Пацієнт може самостійно знайти заклад на сайті Національної служби здоров'я України (НСЗУ) та обрати той, що має договір на надання реабілітаційних послуг.

- Звернутися до обраного закладу. Для цього потрібні електронне направлення та документ, що посвідчує особу. У медзакладі проведуть первинне обстеження та сформулюють план реабілітації.

Якщо вам потрібна допомога, роз'яснення або ви зіткнулися з відмовою у безоплатній реабілітації — телефонуйте на гарячу лінію НСЗУ: 1677.

Там підкажуть подальші кроки та зафіксують звернення у разі порушення ваших прав.

5. Чи має пацієнт з направленням платити за палату під час стаціонарної реабілітації?

- Ні. Якщо пацієнт проходить реабілітацію за Програмою медичних гарантій, оплата за палату, перебування в стаціонарі не стягується. Ці витрати вже включені у вартість медичної послуги, яку сплачує держава в межах Програми медичних гарантій.

Крім безоплатного перебування в стаціонарі, в межах пакета «Реабілітаційна допомога дорослим і дітям у стаціонарних умовах» пацієнти мають право на безоплатні:

- харчування
- ліки та витратні матеріали відповідно до Національного переліку

- лабораторні обстеження, зокрема, розгорнутий клінічний аналіз крові, глюкоза в цільній крові або сироватці крові, інші лабораторні дослідження відповідно до галузевих стандартів.

СЬОГОДЕННЯ

Форми участі людей з інвалідністю у місцевих ініціативах

Такій темі був присвячений вебінар на каналі «Сила духу».

Місцева ініціатива — це право членів територіальної громади (зазвичай від 18 років) офіційно подати до місцевої ради проект рішення, що стосується питань місцевого значення, який обов'язково розглядається на сесії. Це форма безпосередньої участі громадян у самоврядуванні (згідно зі ст. 9 ЗУ «Про місцеве самоврядування»), що дозволяє ініціювати розв'язання питань благоустрою, інфраструктури чи послуг.

Основні аспекти місцевої ініціативи.

Суть: Письмова пропозиція про розгляд питання, яку підтримала визначена кількість жителів.

Ініціатори: Члени територіальної громади, часто від 18 років, іноді — від 14 років (як у Сумах).

Процедура: Створення ініціативної групи, збір підписів (кількість залежить від розміру громади, часто це визначено Статутом) та подання до ради.

Розгляд: Рада зобов'язана розглянути ініціативу на найближчій черговій сесії за участі представників ініціативної групи.

Теми: Будь-які питання, віднесені до відання самоврядування (освіта, медицина, земельні відносини, транспорт тощо).

Місцева ініціатива - це дієвий інструмент, що дозволяє громадянам напряму впливати на рішення місцевої влади.

Люди з інвалідністю можуть брати участь у місцевих ініціативах через механізми прямої демократії (петиції, громадські слухання, бюджети участі), роботу в консультативно-дорадчих органах, громадську експертизу та адвокацію, забезпечуючи інклюзивність. Залучення відбувається офлайн та онлайн (опитування, вебіари) з акцентом на безбар'єрність, консультації та створення рівних можливостей.

Основні форми участі:

- Пряма демократія та звернення: Створення місцевих ініціатив, подання електронних петицій, участь у громадських слуханнях та загальних зборах за місцем проживання.

- Консультації та моніторинг: Участь у робочих та фокус-групах, радах осіб з інвалідністю при органах влади, консультації з громадськістю щодо проєктів рішень, а також громадська експертиза доступності об'єктів.

- Бюджетування: Участь в управлінні місцевим бюджетом, голосування та розробка проєктів «бюджету участі» (громадського бюджету), спрямованих на створення безбар'єрного простору.

- Діяльність через громадські організації: Представництво інтересів через ГО осіб з інвалідністю, що дозволяє адвокатувати зміни в законодавстві та місцевих програмах.

- Онлайн-активізм: Вебіари, онлайн-форуми, опитування, що забезпечують доступність участі.

Для ефективної участі важливо забезпечувати архітектурну та інформаційну доступність заходів, а також включати людей з інвалідністю на етапах планування та реалізації ініціатив.

Приклади. В Україні успішні місцеві ініціативи для осіб з інвалідністю зосереджені на працевлаштуванні, інклюзії та адвокації прав. Серед прикладів можна назвати тепличне господарство для молоді з інвалідністю

у Вінниці, розвиток інклюзивних просторів, впровадження «тренера з працевлаштування» для супроводу на робочому місці, а також адвокаційні кампанії з покращення доступності інфраструктури, що реалізуються неурядовими організаціями.

Так, Тепличне господарство (Вінниччина): Асоціація захисту прав та допомоги людям з інвалідністю «Відкриті серця» створила теплицю в с. Дорожнє, де працюють молоді люди з тяжкими порушеннями. Робочі місця адаптовані для візків, що забезпечує реабілітацію та заробіток.

Адаптація робочих місць: Ініціативи щодо забезпечення пристосування робочих місць для осіб з інвалідністю, включаючи фінансові стимули для роботодавців, які покривають частину витрат на облаштування офісів чи виробництв.

«Тренер з працевлаштування»: Модель супроводу, де фахівець допомагає особі з інвалідністю адаптуватися на новому робочому місці, що підвищує ефективність працевлаштування та зменшує упередження роботодавців.

Адвокаційні кампанії (різні регіони): Фонд розвитку міста Миколаєва та інші місцеві НУО успішно використовують переговори та інформаційні кампанії для забезпечення доступності інфраструктури (пандуси, підйомники).

Ці ініціативи базуються на залученні громадськості та співпраці з місцевою владою для створення доступного середовища.

Серед найсвіжіших прикладів можна назвати відкриття в Жовкві Львівської області Першого пункту Урядової «гарячої лінії». Це стаціонарна локація в приміщенні місцевого органу виконавчої влади, що дає змогу громадянам отримувати державні сервіси без необхідності мати смартфон чи комп'ютер. Такий Пункт сприяє реалізації політики безбар'єрності державного рівня та поліпшенню доступу до сервісів Уряду.

Пункт безбар'єрності надає можливість:

- здійснення швидкого дзвінка на урядову «гарячу лінію» 1545 одним дотиком;

- відеодзвінка для людей з порушенням слуху з консультантом Центру із залученням жестової мови;

- участі в онлайн-чатах із фахівцями Урядового контактного центру;

- самостійного створення звернення через інтерактивну форму з підказками;

- користування інтерфейсом безбар'єрності з великими елементами керування, підвищеною контрастністю та можливістю збільшення шрифту.

Зазначені функціональні можливості суттєво розширюють доступ до державних сервісів для громадян, які не мають власних цифрових пристроїв або належних навичок користування ними, а також сприяють коректному оформленню звернень і прискоренню їх опрацювання.

Замість підсумку можна згадати народне прислів'я: «під лежачий камінь вода не тече», тобто, без дій, зусиль та активності неможливо досягти результату чи змін. Бездіяльність не приносить успіху, відповідальність за майбутнє лежить на самій людині. А в даному випадку – особам з інвалідністю та громадським організаціям, що акумулюють зусилля для створення безбар'єрного середовища в Україні.

Віталій БУГАЄЦЬ

ВІСТІ З РЕГІОНІВ

Уповноважені з питань безбар'єрності

Тернопіль став першим містом, яке впровадило інститут уповноважених з питань безбар'єрності в комунальних закладах громади. Це рішення обговорили та підтримали під час засідання Ради безбар'єрності Тернопільської міської територіальної громади.

Уповноважені з питань безбар'єрності - це ті, хто допомагатиме бачити бар'єри, чути людей й знаходити рішення не «потім», а зараз. Вони працюватимуть там, де бар'єри виникають найчастіше - у взаємодії людей із послугами.

Вони аналізуватимуть доступність приміщень і маршрутів, допомагатимуть адаптувати інформацію та сервіси, координуватимуть дії між різними підрозділами, реагуватимуть на звернення мешканців і підказуватимуть практичні рішення.

Створення цього інституту — практичний наслідок навчальної програми, в якій взяли участь представники й представниці різних громад, зокрема й Тернополя. У Відні ми мали можливість побачити, як працюють уповноважені з питань безбар'єрності в комунальних закладах громади й одразу відчули перспективи впровадження в Україні. Тож дуже приємно бачити перші результати. Будемо з великою увагою спостерігати за розвитком цієї практики й щиро сподіваємося, що й інші громади надихнуться прикладом Тернополя.

Тетяна ЛОМАКІНА, радниця - уповноважена Президента України з безбар'єрності

В Україні запровадили програму з профілактики ФАСП

Фетальний алкогольний спектр порушень (ФАСП) — це група розладів розвитку дитини, спричинених вживанням алкоголю під час вагітності; найтяжчою формою є фетальний алкогольний синдром (ФАС), що проявляється типовими зовнішніми ознаками, затримкою росту та ураженнями нервової системи, з труднощами в навчанні, увазі, пам'яті й соціальній взаємодії. Окрім нього, ФАСП охоплює менш виражені, але значущі порушення, зокрема частковий ФАС, алкогольний розлад нейророзвитку, нейроповедінковий розлад і вроджені дефекти, пов'язані з пренатальним впливом алкоголю.

Розлади фетального алкогольного спектра порушень - це серйозна медико-соціальна проблема, якій, однак, можна запобігти у 100% випадків. Розлади ФАСП мають довготривалі негативні наслідки для здоров'я дитини, її родини, системи охорони здоров'я і суспільства.

З одного боку, це питання збереження та розвитку людського капіталу, з іншого — профілактика ФАСП залишається недостатньо інтегрованою у щоденну медичну практику. В Україні бракує надійних даних про поширеність цих розладів, а багато жінок не отримують чіткої, перевіреної інформації про ризики вживання алкоголю під час вагітності.

У відповідь на ці виклики Центр громадського здоров'я запровадив протягом 2025 року серію заходів для надання медичним працівникам актуальних знань та практичних інструментів для роботи.

Аналіз ситуації з ФАСП в Україні. За оцінками ВООЗ, поширеність фетального алкогольного синдрому (ФАС) в Україні у 2019 році складала 50 на 10 000 дітей, але ці дані базуються на оцінках і дослідженнях, а не на систематичному щорічному обліку. За даними НСЗУ, в період 2020–2024 рр. діагноз «ФАС» встановлено 363 дітям — це ~0,05 випадків на 1000 дітей.

Щодо алгоритмів роботи для лікарів. Лікарі в Україні переважно спираються на загальні рекомендації та навчальні матеріали, а валідовані інструменти скринінгу, які широко застосовують у світі (AUDIT-C, T-ACE, TWEAK), наразі не включені до затверджених стандартів медичної допомоги

вагітним в Україні.

Стандарт медичної допомоги «Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання алкоголю» передбачає обов'язковий скринінг із використанням інструменту AUDIT у медичній практиці лише серед людей із залежностями, зокрема серед вагітних та жінок, які планують вагітність. Стандарт медичної допомоги «Нормальна вагітність» описує загальні обстеження під час першого та наступних візитів, але не містить чітких рекомендацій щодо оцінки вживання алкоголю, структурованого консультування чи покрокового алгоритму дій для медичних працівників.

Нові методи консультування вагітних. Для вдосконалення методик консультування Центр громадського здоров'я запропонував модель консультування вагітних в амбулаторних умовах із використанням стандартизованого інструменту AUDIT-C та короткотривалих інтервенцій. Модель було апробовано в медичних закладах Києва в межах ініціативи JA PreventNCD. На основі результатів дослідження Центр розробить рекомендації для подальшого масштабування ініціативи.

Навчання та підвищення кваліфікації. У рамках ініціативи JA PreventNCD також було проведено дослідження «Вивчення рівня обізнаності медичних працівників щодо ризиків фетального алкогольного спектра порушень (ФАСП) та оцінка бар'єрів щодо профілактики ФАСП». Результати показали: лише 15% респондентів проходили спеціальне навчання з теми ФАСП.

Для лікарів, які працюють із вагітними й долучилися до ініціативи, було проведено тренінг з ефективного застосування методів мотиваційного інтерв'ю для підтримки здорової поведінки серед вагітних, зокрема щодо відмови від алкоголю.

З результатами досліджень було розроблено спеціальний онлайн-курс із мотиваційного консультування для роботи з вагітними. Упродовж року його пройшли понад 8 500 медичних працівників, що допомогло їм краще зрозуміти ризики вживання алкоголю під час вагітності та впевненіше проводити ефективні консультації з пацієнтками.

Центр громадського здоров'я

АСТРОЛОГІЧНИЙ ПРОГНОЗ НА НАСТУПНИЙ ТИЖДЕНЬ

ОВЕН. Багато Овнів відчують прихід нового глобального циклу. Тиждень відкриє перед вами безліч соціальних і професійних можливостей. Люди до вас тягнутимуться, а увага оточення виявиться радше підтримуючою, ніж критичною. Це ідеальний момент, щоб зміцнити корисні зв'язки й розширити коло однодумців. Вас можуть підтримати впливові знайомі або вірні друзі.

ЛЕВ. Дуже цікавий тиждень! Тим, хто шукає роботу, удача може усміхнутися в інших містах або навіть країнах. А ті, хто давно замислювався про переїзд або зміну роду діяльності, зможуть зробити рішучий крок. Службовцям буде наданий шанс піднятися кар'єрною драбиною. Бізнесменам варто дослухатися до ідей друзів і впливових знайомих — їхня участь може надати несподіваний імпульс проекту.

СТРИЛЕЦЬ. у романтичних або сімейних стосунках усе складається добре. Але ось фінансова картина тижня нестабільна. Можливі затримки, перебої або необхідність непередбачених витрат. На тлі цього можуть з'явитися додаткові джерела доходу — наприклад, завдяки операціям із нерухомістю або фінансовій підтримці з боку близьких. Також можливе оформлення позики.

ТЕЛЕЦЬ. Тиждень сприятливий для ділових зустрічей, налагодження партнерств, обговорення нових проектів. Однак деякі напрями бізнесу можуть потребувати коригувань або навіть повного перероблення. Хоча доходи можливі, основна складність — у витратах: вони будуть регулярними і відчутними, особливо ближче до кінця місяця. Плануйте витрати заздалегідь і намагайтеся уникати імпульсивних рішень.

ДІВА. Головна складність місяця — схильність наполягати на своєму. Важливо зберігати гнучкість, особливо в спілкуванні з людьми, від яких багато що залежить. Фінансова ситуація стабільна. Доходи будуть регулярними і трохи вищими, ніж зазвичай, а витрати не вийдуть за межі плану, все буде під контролем. На тлі активного ділового життя особиста сфера може відійти на другий план.

КОЗЕРІГ. В одних Козорогів — висока ділова активність, в інших — ремонт, продаж або інші перетворення, розпочаті раніше. Паралельно з'являються цікаві сигнали з боку зовнішніх партнерів, зокрема з інших регіонів або країн. У деяких випадках розглядають навіть питання переїзду. Багато представників знака зосереджуватимуться на облаштуванні на новому місці проживання.

БЛИЗНЮКИ. Інтенсивне суспільне життя здатне відсунути особисті справи на другий план. Утім, близькі виявлять розуміння і не стануть висувати претензій. Хтось із друзів може звернутися до вас за підтримкою. До кінця тижня доведеться переключитися на побутові питання: ремонт, облаштування житла, сімейні справи. Це гарний час для завершення, розпочатого раніше, і планування змін у побуті.

ТЕРЕЗИ. На вас чекають сюрпризи у сфері особистих і ділових взаємин. Якщо ви перебуваєте у стосунках на відстані, з'явиться шанс на довгоочікувану зустріч. Можливі візити до рідних, особливо тих, що проживають в інших містах або країнах. Для багатьох це буде тиждень важливих розмов і рішень, що стосуються переїзду або об'єднання сім'ї: відкриваються нові соціальні можливості!

ВОДОЛІЙ. у сімейній сфері зберігаються напружені моменти. У пар із тривалим стажем можуть загостритися старі побутові суперечки. У розлучених — продовжиться поділ майна, особливо житла. Загальні зміни в житті відчуються особливо гостро: старе поступово відходить, а нове ще не набуло чітких обрисів. Перехідний етап може бути непростим, але він відкриє шлях до оновлення.

РАК. У першій половині тижня можливі затримки, помилки, непорозуміння, особливо в документах і договорах. Будьте уважними до деталей, і до вихідних відкриються нові перспективи в професійній сфері. Особливо значущим стане четвер — він задасть напрям на найближчі місяці. Можливі пропозиції, що потребуватимуть сміливості й готовності вийти за межі звичного.

СКОРПІОН. Тиждень виявиться насиченим і неоднозначним. У центрі уваги може опинитися напружена ситуація з діловими партнерами: у деяких випадках виникнуть старі розбіжності, що стосуються стратегії розвитку або розподілу часток. Подібні процеси здатні затягнутися надовго. Додатково на порядку денному — організаційні та майнові питання, особливо якщо йдеться про нерухомість.

РИБИ. Домашні питання і взаємини в сім'ї стануть більш помітними. Значна увага може знадобитися дітям — від турбот про розвиток до вкладень в освіту і побутові потреби. У стосунках із партнером можлива зміна звичного розподілу ролей. Тиждень може бути багатим на соціальні події, зустрічі та нові знайомства. Це особливо актуально для тих, хто відкритий до нових стосунків.

ПРЯМУЄМО
РАЗОМ

G | M | F

Transatlantic
Foundation

Випуск створено за фінансової підтримки
Європейського Союзу та Німецького фонду
Маршалла Сполучених Штатів Америки –
Transatlantic Foundation (GMF TF).

Його зміст є виключною відповідальністю
Полтавського регіонального осередку
Громадська організація «Всеукраїнська
організація Союз осіб з інвалідністю України»
і не обов'язково відображає погляди
Європейського Союзу та/або GMF TF.

erim
Equal Rights
& Independent
Media

PROELECT
PROMOTING ACCOUNTABILITY IN ELECTORAL PROCESSES

Газета
«Сила духу»

Реєстраційний № KB 13063-1947 PR
Засновники: ПОО ВО COIU, ВО COIU
Видається за підтримки ВО COIU

Адреса редакції: 36000,
м. Полтава, вул. Соборності,
45, кімната 105.
тел/факс (0532)56-95-60.

Головний редактор:
Сергій Чумак.

E-mail: sergiy229@ukr.net
gazeta-sd@ukr.net

Редакція не завжди
поділяє точку зору авторів
публікації. Автор несе
повну відповідальність
за достовірність інформації.
Редакція залишає за собою
право скорочувати
і редагувати матеріали.

Підписний індекс: 91664

Віддруковано:
м. Вінниця,
вул. Гетьмана Мазепи, 12-б.
Тел.: (0432) 55-63-97, 55-63-98.

Підписано до друку: 09.02.2026 р.

Тираж: згідно заявки.

Замовлення: № 26 13 06